

ljajo službena leta, prav povoljna kvalifikacija in izkušnja z odliko pri našem deželnem šolskem svetu!

Drugega komentara ne pišem, čeravno sem slišal, kako so deževale neke razglednice s prav čudno vsebino. Saj je že to dovolj kričeča ilustracija, kake razmere vladajo v Istri!

Razstava učil v Ljubljani.

(Dalje.)

II. Verouk.

Verouk je po naših šolah še precej zanemarjen predmet, ker se ga morajo otroci le preveč učiti na pamet, ne da bi dotično snov razumeli. Glavna krivda temu je ta, ker veroučitelji nimajo na razpolago vselej potrebnih učil. Res je, da ni vselej denarja za učila, a veroučitelj, ki je navdušen za svoj predmet in ima tudi učiteljski poklic, ga že kje dobi, saj je v vsakem kraju nekaj šolskih prijateljev, kateri radi žrtvujejo par kron v šolske namene, če vidijo, da je to v korist njih otrokom. Poleg tega pride pa marsikdo tudi v zadrego, ker ne ve, katera in kakršna učila bi bilo treba nabaviti. Temu vzroku priti v okom, je imela namen razstava učil v Ljubljani, ki je bila v oddelku za veronauk prav bogato založena z najpotrebnejšimi, pa tudi z najmodernejšimi učili, ki jih potrebuje veroučitelj pri razlaganju veronauka. Ta del razstave so prav spretno in okusno uredili mestni veroučitelji A. Čadež, J. Mlakar in Al. Stroj ter izdali tudi popolen zapisnik vseh razstavljenih predmetov, ki ga jim je pomagal sestavljati tudi profesor A. Kržič.

V razstavi se je videlo, koliko učil je potreba pri razlaganju veronauka in kako malo teh učil je dobiti po naših šolah. Tu si videl razstavljenе raznovrstne stenske zemljevide in krajevne slike, biblične slike, slike iz cerkvene zgodovine in iz liturgike. Poleg tega so bile razstavljenе tudi knjige za katehetsko izobrazbo, metodične knjige za veronauk, pomožne knjige za biblične kateheze, pomožne knjige za razlago katekizma, pomožne knjige za cerkveno zgodovino, pomožne knjige za liturgiko zbirke zglede uporabnih za katehezo, pomožne knjige ob pripravi za sv. zakramente in razne druge pomožne knjige.

Kakor rečeno, je bil ta del razstave jako zanimiv in ga je ogledalo prav veliko duhovnikov; zato upajmo, da bo obrodil tudi dober sad.

III. Računstvo in geometrijsko oblikoslovje.

1. razred. Rusko računalo. 30 kock; 10 belih in 20 črnih. 10 enako dolgih in debelih šibic. Šibičnjak. Slike števil in številčk na tablicah iz lepenke. Kozarec. Skledica. Lonček. Lešniki. Vinar. Bron. Zvon. Desetica. Nikelj. Cesarjeva fotografiska slika. Slika dvoglavega orla. Meter (lesen, platnen in papirnat, vsi razdeljeni na dm .) Traki različne dolžine in barve. Šibice, dolge 1 dm do 5 dm . Dva papirnata metrska traka. Dva metra dolga palica, razdeljena na dm . Liter, dl za suho blago in tekočine. Litrska in dvolitrska steklenica. Uteži. Kilogram. Tehtnica. Različni predmeti za tehtanje.

2. razred. Rusko računalo. Stotna razpredelnica. Meter, dm , cm . Dva papirnata metrska traka. Dva metra dolga palica, razdeljena na dm in cm . Hektoliter, l , dl , cl za suho blago in tekočine. 1 q ; kg ; dkg ; g . Tehtnica. Različni pred-

meti za tehtanje. Vinar; dvovinarnik; desetvinarski in dvajsetvinarski novce; krona; goldinar; kronski petak; zlati desetak; zlati dvajsetak. Ura.

3. razred. Tisočna razpredelnica. Trgovska tehtnica. kg ; dkg ; g . Hektoliter; l ; dl ; cl . Ura. Stenski koledar. Papir; lega; pola.

4. razred. Milimeter. Kvadratni meter, razdeljen na dm^2 (z metrsko palico se omeri $100 m^2 = 1 ar.$) Decigram. Cenovnik.

5. razred. Več metrskih palic za poočitovanje ulomkov. Cenovnik. Iz lepenke izrezana kvadrata, eden razdeljen na manjše kvadrate. Kvadratni meter, razdeljen na dm^2 in cm^2 . Dva pravokotnika iz lesa, eden razdeljen na kvadrate, drugi po diagonali na dva dela.

6. razred. Metrski trak in palice za poočitovanje ulomkov. Hektoliter; l ; $1/2 l$; $1/4 l$; $1/8 l$; dl ; cl . Kilogram; $1/2 kg$; $1/4 kg$; dkg ; cg ; g . Tehtnica. Kvadratni meter. Kubični meter; dm^3 , razstavljen na cm^3 . Ura. Skladni koledar. Cenovnik. Vozni red. Kocka. Pokončna 6-stranična prizma. Tetraeder-kvadrat, čigar stranica je razdeljena v 3 dele, ki dele lik v 9 manjših kvadratov za poočitovanje ploščine. Vrvica za poočitovanje obsega. Pravokotnik: $a = 3$; $b = 2$. Romb. Romboid. Trapec: 1 cel, 1 razstavljen na trikotnike. Enakostranični, enakokraki, raznostranični, ostrokotni, pravokotni, topokotni trikotniki. Trikotnik, ki se da razstaviti na pravokotnik s polovico trikotnikove višine. Pravilni peterokotniki, s šesterokotniki in osmerokotniki. Transponter. Šestilo.

7. razred. Razni krogi z vrvco za poočitovanje Ludolfovega šestila.

8. razred. Manjše kocke za poočitovanje telesnine. Razne pokončne in poševne prizme. Cilinder. Cev. Piramida. Prizma, razstavljen na tri piramide. Okrajšana piramida. Stožec. Okrajšani stožec. Krogla. Vozni red.

Zasluge za ta del razstave imajo gđe. K. Golf ter gg. A. Likozar in T. Valenta. Oziralo se je prvo na učila, ki se rabijo pri Črnivčevi računici in potem pa na učni načrt; zato je bil ta del razstave poučen tudi za učiteljstvo z dežele in zaradi tega smo navedli tudi vsa razstavljen a učila.

(Dalje prih.)

Priznanja in zaupnice.

III.

Iz gotovega vira smo doznali, da je deželni šolski svet odredil disciplinarno preiskavo zoper delegate zadnje deželne učiteljske skupščine.

Torej stanovske sestre in stanovski bratje, ki so se za nas eksponirali, ki so glasno in jasno dali duška onim čutilom, ki že nekaj let sem prepajajo srca vseh zavednih članov našega stanu; oni naši legitimni zastopniki, ki so v prav primerni obliki v znani resoluciji za toliko časa odpovedali zakonu pokorščino, dokler ni uslišan glas obupavajočega, v tolmunu skrajne bede potapljaajočega se učiteljstva — oni naši zastopniki naj bodo za ta neustrašeni in možati nastop kaznovani?

Smemo to molče dovoliti? Kdo izmed nas more to ravnodušno prenesti?

Če je kdaj bila, potrebna in umestna je sedaj — s stanovskega kakor tudi s človeškega stališča — solidarnost celokupnega kranjskega učiteljstva.

Klicu naših vrlih delegatov, ki jih je čula skoro vsa država, se imamo zahvaliti, da nam je zasvetil zopet žarek upanja — zlasti odkar se je v poslednjem času nekoliko razjasnilo prej za naš gmotni položaj tako temno politično slovensko obzorje — in to naj bi bilo kaznjivo?!

Izraževalci našega mišljenja naj bodo disciplinirani? Ne in ne!

Naša parola bodi: Kdor kaznuje te, kaznuje naj tudi nas! Njih misli so naše misli, njih dejanja so naša dejanja!

Vršili so le svojo dolžnost, dobro poznavajoč naše težnje.

Vsi za enega, eden za vse! To bodi naše vzvišeno geslo v tem slučaju.

Zato izrekamo delegatom IV. dež. učit. skupščine, izrečno in imenoma pa svojemu zastopniku, nadučitelju F. Gregoraču, za njih možati nastop, dostojen zrelih mož, v svrhu izboljšanja obupnega gmotnega stanja popolno priznanje in brezpogojno zaupnico.

Predsedništvo slov. učit. društ. kočevskega okraja.

(To zaupnico je podpisalo 32 učiteljev, oziroma učiteljic.)

IV.

Učiteljsko društvo radovljiškega okraja o priliki svojega zborovanja v Lescah dne 12. oktobra 1905. glede na škandalozno nizke plače in vedno naraščajoče delo popolnoma odobrava odločni takti korak delegatov in delegatinj ob priliki IV. deželne učiteljske skupščine s pripomnjo, da so delegati zastopali popolnoma interese svojih volilcev.

V.

Učiteljsko litijskega okraja popolnoma odobrava korak, ki sta ga storila izvoljena delegata tega okraja, namreč gg. nadučitelja Bernard Andoljšek iz Litije in Josip Zajec iz Velikega Gabra, pri letošnji IV. deželni učiteljski skupščini. Delegata sta storila le ono, kar sta imela naročeno od svojih volilcev. Ako hoče c. kr. deželni šolski svet koga disciplinirati, naj disciplinira vse učiteljsko litijskega okraja. Mislimo pa, da je dovolj hudo discipliniranje že sama naša škandalozna plačal

VI.

I. Učiteljsko novomeškega okraja, zbrano dne 12. oktobra t. l. na izrednem občnem zboru v Rudolfovem, se popolnoma strinja z odločnim nastopom gg. delegatov pri IV. deželni učiteljski skupščini ter jim izreka presrčno zahvalo, da so se tako neustrašeno zavzeli za najbolj pereče vprašanje učiteljskega stanu — za naš gmotni položaj.

II. Učiteljsko odločno protestira proti disciplinarnemu preganjanju, oziroma kaznovanju gg. delegatov, ker se z njihovim postopanjem strinja ogromna večina kranjskega učiteljskega.

VII.

Učiteljsko krškega okraja je zborovalo dne 12. t. m. v Kostanjevici in dne 15. t. m. v Mokronogu. Sklenilo je to-le:

Podpisano učiteljsko krškega šolskega okraja s tem izrečno izjavlja, da se popolnoma strinja z odločnim postopanjem delegatov 4. deželne učiteljske skupščine

v Ljubljani dne 4. septembra l. 1905 ter izreka vsem, posebno pa svojim izvoljenim delegatom gospodični Ani Schmidingerjevi, g. Aleksandru Lunačku in g. Franu Rantu svoje popolno zaupanje in priznanje.

Nasprotno pa resno obžaluje postopanje veleslavnih šol. oblasti, da te prete legitimnim zastopnikom kranjskega učiteljskega z disciplinarnimi preiskavami zato, ker so na pravem mestu povzdignili svoj glas v izboljšanje bednemu učiteljskemu stanju.

To zaupnico je podpisalo dvainpetdeset navzočih članov učiteljskega krškega okraja. Vsi drugi navzoči so podali pismene izjave, da se popolnoma strinjajo z zaupnico, oziroma s postopanjem delegacije.

VIII.

Učiteljsko postojnskega okraja, zbrano na izrednem občnem zboru v Postojni dne 15. vinotoka 1905, izreka svojim delegatom gg. Dragotinu Česniku, Antonu Skali in Janku Rudolfu svojo iskreno zahvalo in priznanje za pogumni in možati, pri vsem tem pa popolnoma takti nastop pri IV. deželni učiteljski skupščini s pripombo, da pri sedanjih žalostnih gmotnih razmerah niso mogli bolje zastopati koristi svojih volilcev.

IX.

Dne 12. oktobra t. l. je zborovalo učiteljsko društvo logaškega okraja na Rakeku. Mnogobrojno obiskan izredni občni zbor je sprejel z velikim navdušenjem in enoglasno sledečo izjavo:

»Učiteljsko logaškega okraja popolnoma odobrava korak, ki sta ga storila izvoljena delegata tega okraja, gospoda nadučitelj Benedek in Šest, pri 4. deželni učiteljski konferenci. Delegata sta izvršila le to, kar so jima naročili volilci. Ako hoče c. kr. deželni šolski svet koga disciplinirati, naj disciplinira vse učiteljsko logaškega okraja. Naša škandalozna plača je pa itak dosti kruto naše discipliniranje«.

Vse gospodične učiteljice in gospodje učitelji, ki se zborovanja niso mogli udeležiti, so poslali odboru pismeno izjavo, da se z možatim in taktim nastopom gospodov delegatov strinjajo popolnoma.

Pri zborovanju sprejeli sta (se še tile resoluciji: 1.) Merodajni krogi naj skrbe, da se učiteljsko čim prej izboljšajo plače tako, kakor velewa § 55. drž. šol. postave, ter da bodo enake plačam državnih uradnikov XI., X. in IX. plačilnega razreda. 2.) Učiteljsko želi, da bi šolske oblasti vprihodnje postopale z učiteljskim bolj humano, kakor dosedaj; te naj bodo zagovornice učiteljskega in ne vedno strogi sodniki za vsak najmanjši prestop.

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Iz litijskega okraja. Na dan 12. t. m. je sklical odbor litijskega okrajn. učitelj. društva svoj izredni občni zbor v Šmartno pri Litiji. Vabilu se je odzvalo skoro vse učiteljsko tega okraja, le nujno in zaradi slabega vremena zadržani, preoddaljeni tovariši in tovarišice so poslali pismene izjave, da se popolnoma strinjajo z vsem, kar sklene izredni občni zbor glede neutemeljene disciplinarne preiskave proti izvoljenima delegatoma za dežel. učitelj. skupščino, tovarišema Andoljšku Bernardu iz